

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en jaarrekening 2014

Colofon

De Rekenkamer Oost-Nederland is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Gelderland en Overijssel.

De bestuursleden van de Rekenkamer zijn: de heer drs. M.M.S. Mekel (voorzitter), mevrouw mr. Th.O.J. Lucardie (plv. voorzitter) en mevrouw B. Vlieger-Ruitenbergh MBA. De secretaris-directeur is mevrouw drs. S.W. Mathijssen RO.

Rekenkamer Oost-Nederland
Achter de Muren Zandpoort 6
7411 GE Deventer
Telefoon: 0570 - 66 58 00
info@rekenkameroost.nl
www.rekenkameroost.nl
Twitter: @RekenkamerOost

De foto's in het jaarverslag zijn afkomstig van: Jeancliac via compfight.com, B.J. Schoenmakers, S. Kruithof en Gouwenaar (via Wikimedia Commons), www.vqn.nl/artikel/18510 en Jeroen van Lieshout.

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en jaarrekening 2014

Deventer, maart 2015

Leeswijzer

In deze jaarstukken verantwoordt het bestuur van de Rekenkamer zich over het gevoerde beleid in 2014. Dit document bestaat uit drie delen.

In deel 1, het *jaarverslag*, gaan we achtereenvolgens in op de achtergrond van de Rekenkamer, onderzoek, andere activiteiten en de paragrafen (hoofdstuk 1 t/m 4).

In deel 2, de *jaarrekening*, vindt u de staat van de baten en lasten, de balans, de grondslagen van waardering en resultaatbepaling (hoofdstuk 3 t/m 5).

In deel 3 staat tot slot de verklaring van de accountant en het voorstel voor resultaatbestemming (hoofdstuk 6).

Voorwoord

Het jaar 2014 was voor de Rekenkamer Oost-Nederland een jaar van personele wisselingen die veel gevraagd hebben van de organisatie. Ondanks krapte in de capaciteit is nagenoeg het hele onderzoeksprogramma gerealiseerd. Hier zijn we best trots op! De eerste onderzoeken die we in 2014 hebben gepubliceerd waren nog afkomstig uit het vorige programma: Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel (HFO) en Faunabeheer voor Gelderland. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd voor één van beide provincies waardoor we tegemoet komen aan de specifieke wensen vanuit de afzonderlijke Staten. Ook de quickscan Externe inhuur en Energietransitie zijn expliciete en breedgedragen verzoeken van de Staten van respectievelijk Overijssel en Gelderland.

3

Jaarstukken 2014

De relatie met PS is een continu aandachtspunt voor de Rekenkamer. In 2014 hebben we Statenleden actief betrokken bij onderzoek. Zo zijn er voor de onderzoeken naar Platforms Onderwijs en Arbeidsmarkt en Sociale Return klankbordgroepen van Statenleden geformeerd en is er voor de onderzoeken HFO en Energietransitie met alle fracties contact gezocht om de vragen die er zijn over het onderwerp te inventariseren. Voor een aantal onderzoeken zijn enquêtes uit gezet om de tevredenheid van Staten te meten. Ondanks een relatief lage respons geeft het een indicatie: Statenleden zijn tevreden met onze onderzoeken. In 2015 blijven we inzetten op een actieve betrokkenheid van de Staten zodat we onderzoek kunnen doen 'dat er toe doet'.

Als Rekenkamer hechten we aan innovatie. Dit betreft innovatie op het gebied van onderzoek zoals de splitsing van het onderzoek naar Social Return in een nulmeting en een evaluatie. We innoveren ook in onze communicatie en producten. Zo zijn van Faunabeheer, Gemeenschappelijke Regelingen en Social Return niet alleen rapporten maar ook video-presentaties gemaakt met de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek. En hebben we in aanvulling op het onderzoek naar de Platforms Arbeidsmarkt Onderwijs een aantal deskundigen aan het woord gelaten over het arbeidsmarktbeleid. Deze deskundigen verwoorden niet de mening van de Rekenkamer maar helpen Statenleden bij het denken over arbeidsmarktbeleid.

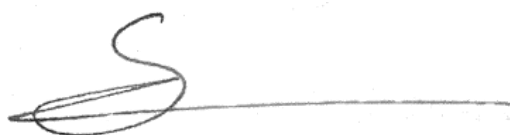
Zoals aangegeven is 2014 het jaar van de personele wisselingen. We hebben afscheid genomen van Claudio Bruggink (secretaris-directeur), Nienke van der Beek-Verkerk (onderzoeker) en Rob de Heus (bestuurslid). Zij hebben de Rekenkamer (mee) opgebouwd tot een professioneel instituut dat staat. Wij danken ze voor hun inzet de afgelopen jaren en wensen ze veel succes in de toekomst.

Wij vertrouwen erop dat dit jaarverslag voorziet in de informatiebehoefte over het functioneren van de Rekenkamer Oost-Nederland.

Namens het bestuur van de Rekenkamer Oost-Nederland,

Michael Mekel
Voorzitter

Suzan Mathijssen
Secretaris-directeur

Deventer, maart 2015

Inhoudsopgave

Leeswijzer	2
Voorwoord	3
DEEL 1: Jaarverslag 2014.....	7
1 Inleiding	8
1.1 Achtergrond	8
2 Onderzoek.....	9
2.1 Onderzoeken 2014.....	9
2.1.1 Onderzoeken 2014 Gelderland.....	10
2.1.2 Onderzoeken 2014 Overijssel.....	14
2.2 Doorwerking eerdere onderzoeken	18
3 Andere activiteiten	20
3.1 Onderwerp-oriëntatie.....	20
3.2 Samenwerking met (provinciale) rekenkamers	21
3.3 Werving bestuurslid en secretaris-directeur	21
4 BBV - paragrafen	22
4.1 Weerstandsvermogen.....	22
4.2 Financiering	22
4.3 Bedrijfsvoering	23
DEEL 2: Jaarrekening 2014	26
5 Baten en lasten	27
5.1 Staat van baten en lasten.....	27
5.2 Wet Normering topinkomens	29
6 Balans.....	31
7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	33

DEEL 3:	<i>Overig</i>	37
8	Overige gegevens	38
	8.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	38
	8.2 Voorstel voor resultaatbestemming	40
Bijlage 1:	Toelichting posten jaarrekening	42

DEEL 1:
Jaarverslag 2014

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Provinciale Staten van Overijssel en Gelderland hebben in 2005 de Rekenkamer Oost-Nederland ingesteld. De provincies hebben daarvoor een gemeenschappelijke regeling met elkaar gesloten.

De missie van de Rekenkamer luidt: 'Het versterken van het bestuurlijk functioneren van de provincies Gelderland en Overijssel en de daarmee verbonden organen. Dit willen wij bereiken door - met onderzoek - een bijdrage te leveren aan:

- de controlerende en kaderstellende verantwoordelijkheden van Provinciale Staten;
- het lerend vermogen van de provincies;
- de publieke verantwoording (vertrouwen en transparantie)'.

Om invulling te geven aan de missie richt de Rekenkamer zich zowel op doelmatigheid (efficiency), doeltreffendheid (effectiviteit), als rechtmatigheid van het bestuurlijk presteren en functioneren van de provincies. Onze bevindingen, oordelen en aanbevelingen richten we primair aan Provinciale Staten. Veel aandacht wordt besteed aan een zorgvuldige communicatie met betrokkenen en belanghebbenden. Vanzelfsprekend zijn onze rapporten openbaar en voor iedereen beschikbaar via onze website.

De Rekenkamer kenmerkt zich door haar onafhankelijke positie ten opzichte van de provincie. Deze onafhankelijkheid komt tot uitdrukking in de onderzoeksprogrammering en -uitvoering.

2 Onderzoek

In dit hoofdstuk gaan we in op onze kernactiviteit: het doen van onderzoek. We geven aan in hoeverre het onderzoeksprogramma 2014 is gerealiseerd en beschrijven voor de in 2014 uitgevoerde onderzoeken beknopt de inhoud, betrokkenheid van de Staten en externen, doorwerking en capaciteit. Vervolgens wordt inzicht gegeven in de doorwerking van onderzoeken die in eerdere jaren zijn uitgevoerd.

2.1 Onderzoeken 2014

Overzicht onderzoeken 2014

In onderstaande tabel geven we weer welke onderzoeken in 2014 zijn uitgevoerd en/of gepubliceerd en behandeld. Uit de tabel wordt duidelijk dat bijna alle onderzoeken uit het onderzoeksprogramma 2014 zijn uitgevoerd. Het open thema uit het onderzoeksprogramma is ingevuld door twee verschillende onderzoeken: gemeenschappelijke regelingen voor Overijssel en energietransitie voor Gelderland.

Tabel 1 Realisatie onderzoeksprogramma

Onderwerpen	Publicatie
Onderzoeksprogramma 2013	
1. Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel	Februari 2014
2. Faunabeleid Gelderland	Maart 2014
Onderzoeksprogramma 2014	
3. Externe inhuur Overijssel	November 2014
4. Follow-up subsidies Overijssel	Onderzoek is geannuleerd
5. Platforms Onderwijs en Arbeidsmarkt (maatregelen discrepantie arbeidsmarkt) Gelderland	November 2014
6. Effecten social return Gelderland en Overijssel	Februari 2015
7. Nader te bepalen thema: <ul style="list-style-type: none">• Gemeenschappelijke regelingen Overijssel• Energietransitie Gelderland	November 2014 December 2014

2.1.1 Onderzoeken 2014 Gelderland

In 2014 zijn er vier onderzoeken uitgevoerd voor provincie Gelderland, te weten: faunabeleid (maart 2014), onderwijs-arbeidsmarkt (november 2014), energietransitie (december 2014) en social return (februari 2015). Hieronder geven we voor deze onderzoeken een korte toelichting op inhoud, betrokkenheid van de Staten en externen, doorwerking (inclusief besluitvorming)¹ en capaciteit.

Faunabeleid Gelderland (publicatie maart 2014)

Inhoud

De provincie Gelderland heeft op basis van de Flora- en faunawet een aantal bevoegdheden op het gebied van faunabeheer in Gelderland. In de kadernota Faunabeleid uit augustus 2012 is beschreven hoe de provincie haar verantwoordelijkheid gaat invullen. Wij hebben onderzocht of het faunabeleid zorgvuldig tot stand gekomen is en of het beleid effectief geïmplementeerd is.

In ons rapport '[Impuls voor implementatie](#)' concluderen we dat de regie van de provincie op de voorbereidingsfase heeft geleid tot draagvlak voor de aanpak van het Gelderse faunabeleid bij

veel uitvoerende partijen. In de implementatiefase ontbreekt actieve provinciale regie op enkele belangrijke onderdelen, waardoor de implementatie van de kadernota Faunabeleid achterloopt en het risico toeneemt dat het opgebouwde draagvlak afneemt. Voor een effectief faunabeleid is een daadkrachtiger invulling van de regierol nodig.

In aanvulling op ons rapport hebben we een [video-presentatie](#) gemaakt met een samenvatting van de uitkomsten.

Betrokkenheid Staten en externen

Bij het onderzoeksplan hebben we Statenleden de mogelijkheid gegeven om op- en aanmerkingen bij ons door te geven, hiervoor waren wij aanwezig bij de lunch bij een PS-vergadering. Over de uitkomsten van het onderzoek gaven we op 9 april 2014 een presentatie aan Statenleden.

Voor dit onderzoek hebben we een digitale enquête gehouden onder de Gelderse wildbeheereenheden, de Faunabeheereenheid Gelderland en de klankbordgroep. We hebben - behalve de interviews met provincie Gelderland - ook de voorzitter, een bestuurslid en de secretaris van de Faunabeheereenheid Gelderland geïnterviewd. En we zijn we naar diverse bijeenkomsten geweest, zoals het bezoek van de commissie LCJ aan de Faunabeheereenheid Gelderland en een bijeenkomst van de klankbordgroep (waar we een presentatie hebben verzorgd).

¹ Doorwerking is een maatstaf die gebruikt wordt om in beeld te brengen in hoeverre een rekenkamerproduct (rapport, brief, video-presentatie) benut wordt in de beleidsvoering of bedrijfsvoering van de provincie. Daarvoor gaan we na of het product politiek-bestuurlijk behandeld is, of bevindingen worden overgenomen en geïmplementeerd. Daarnaast houden we bij of in de maatschappij (bijvoorbeeld via de media) aandacht geweest is voor het product (meestal een onderzoek).

Doorwerking

Besluitvorming

Op 9 april 2014 heeft de [commissiebehandeling](#) van het rapport plaatsgevonden. PS namen op 17 december het [besluit](#) om de aanbevelingen over te nemen.

Aandacht in vakliteratuur

Wij schreven een artikel over dit onderzoek. Dit verscheen november 2014 in het Vakblad Natuur, Bos en Landschap.

Overig

De [video-presentatie](#) met een samenvatting van de onderzoeksresultaten is niet alleen aan PS getoond, maar ook verzonden naar betrokken actoren (zoals Gelderse wildebeheereenheden, de Faunabeheereenheid Gelderland en de klankbordgroep). De video-presentatie is inmiddels 272 keer bekeken (stand 9 maart 2015).

Capaciteit

- 3 onderzoekers van de Rekenkamer: 1.498 uur in 2013 en begin 2014

Onderwijs-arbeidsmarkt Gelderland (publicatie november 2014)

Inhoud

Diverse fracties van Provinciale Staten van Gelderland gaven bij ons aan meer zicht te willen hebben in het werk van de Platforms Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA's). De provincie wil met haar ondersteuning aan deze netwerkorganisaties van onderwijs, ondernemers en overheid bijdragen aan het verkleinen van de aansluitingsproblemen tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Wij onderzochten wat de POA's aan resultaten opleveren voor het Gelderse arbeidsmarktbeleid.

In ons rapport '[Smaken verschillen](#)' concluderen we dat de POA's een doeltreffende bijdrage leveren aan het Gelderse arbeidsmarktbeleid: zij behalen de resultaten die van ze verwacht mogen worden. De aandacht voor het MKB is wel een belangrijk verbeterpunt voor de POA's. Betrokkenen bij de POA's hopen dat de provincie haar huidige insteek continueert. Op enkele onderdelen, te weten de arbeidsmarktmonitor en de subsidie voor de Human Capital Agenda, kan de provincie de POA's nog beter ondersteunen.

In aanvulling op ons onderzoek hebben we een aantal deskundigen gevraagd hun expert-opinie te geven over regionaal arbeidsmarktbeleid en de rol van de provincie. De inzichten van de experts zijn gebundeld in het boekje '[Discrepanties arbeidsmarkt, deskundigen aan het woord](#)'.

Betrokkenheid Staten en externen

Bij dit onderzoek hebben we een klankbordgroep van Statenleden samengesteld, onder meer om de onderzoeksvraag te specificeren. Over de uitkomsten van het onderzoek gaven we op 26 november 2014 een presentatie aan Statenleden.

Voor het onderzoek hebben we ook de secretarissen van de POA geïnterviewd. Daarnaast

hebben we met een enquête de mening gepeild van het netwerk rond de POA's. De uitkomsten van het onderzoek hebben we ook in het overleg van secretarissen van de POA's gepresenteerd. De secretarissen hebben het resultaat van het onderzoek aan hun bestuur gezonden.

Doorwerking

Besluitvorming

Op 26 november 2014 was de [commissiebehandeling](#) van het rapport. GS gaven op 9 december in een [Statenbrief](#) hun reactie op het rapport. Zij gaven aan in te stemmen met 6 van de 7 aanbevelingen, bij 1 aanbeveling gaven ze aan er niet zonder meer mee in te kunnen stemmen. PS namen op 17 december het [besluit](#) om alle aanbevelingen over te nemen.

Beleid

GS geven in de '[eerste fase intensivering Gelderse arbeidsmarktbeleid](#)' (dec. 2014) aan dat het onderzoek naar de POA's waardevol is bij het beantwoorden van de vraag hoe het regionaal organiserend/uitvoerend vermogen binnen het arbeidsmarktbeleid in de Gelderse regio's vorm zou kunnen krijgen (p. 4).

Aandacht media

Aan ons onderzoek is aandacht besteed op de websites van de POA's [Achterhoek](#), [Arnhem](#) en [Valleiregio](#) (nov. 2014).

Capaciteit

- 3 onderzoekers van de Rekenkamer: in totaal 1.047 uur in 2014
- Voor dit onderzoek is ook externe deskundigheid ingehuurd, kosten: €1.780,- (excl. btw)

12

Jaarstukken 2014

Energietransitie Gelderland (publicatie december 2014)

Inhoud

In 2012 startte de provincie Gelderland met een specifiek beleidsprogramma om bij te dragen aan de energietransitie in Gelderland. Het programmabudget was € 48 miljoen voor de periode 2012-2015. Tijdens de fractiegesprekken eind 2013 werd energietransitie door verschillende fracties genoemd als relevant onderzoeksonderwerp. Vervolgens is het als keuze-thema opgenomen in het onderzoeksprogramma 2014. Tijdens de behandeling daarvan in maart 2014 bleek het draagvlak voor een onderzoek naar energietransitie groot. Tijdens de voorbereiding op het onderzoek werd duidelijk dat de provincie Gelderland haar doelen voor de energietransitie over de periode 2012-2015 niet volledig zou realiseren. Daarom hebben we niet de doelrealisatie onderzocht, maar zijn we op zoek gegaan naar stimulerende en belemmerende factoren die van invloed waren op de doelrealisatie.

In ons rapport '[Van inspanning naar resultaat?](#)' concluderen we dat de provincie Gelderland via een brede mix van projecten en instrumenten veel inspanningen heeft verricht om de Gelderse energietransitie te stimuleren, maar dat inzicht in het resultaat van het programma fragmentarisch is. Hierdoor is onvoldoende duidelijk wat de meest doeltreffende en doelmatige sturingsmogelijkheden voor de provincie zijn.

Betrokkenheid Staten en externen

Bij dit onderzoek hebben we Statenleden actief betrokken bij de opzet van het onderzoek via telefonische en persoonlijke gesprekken. Over de uitkomsten van het onderzoek gaven we op 14 januari 2014 een presentatie aan Statenleden.

Tijdens de uitvoering van het onderzoek zijn behalve de interviews met provincie Gelderland ook personen geïnterviewd van KiEMT, gemeente Arnhem, Topell, Alliander en PPM Oost.

Doorwerking

Besluitvorming

Op 14 januari 2015 heeft de [commissiebehandeling](#) van het rapport plaatsgevonden. PS namen op 28 januari het [besluit](#) de aanbevelingen met enkele wijzigingen over te nemen.

Aandacht media

Aan dit onderzoek is aandacht besteed op de website van [Omroep Gelderland](#). Ook De Gelderlander en [De Onderzoeksredactie](#) gebruikte het rapport als bronnenmateriaal voor hun berichtgeving over energie.

Capaciteit

- Uitbesteding van het onderzoek aan CE Delft, kosten: € 24.500, - (excl. btw)
- 2 onderzoekers van de Rekenkamer: in totaal 519 uur in 2014 en begin 2015

Social return Gelderland (publicatie februari 2015)

Inhoud

Toen Provinciale Staten van Gelderland in september 2012 op eigen [initiatief](#) besloten om social return bij zo veel mogelijk aanbestedingen in te voeren, werd de Rekenkamer verzocht om in 2014 na een proefperiode van 1 jaar te evalueren. Na een [nulmeting](#) te hebben uitgevoerd in 2013, stond in 2014 de evaluatie op het onderzoeksprogramma.

In ons onderzoek '[Aan de slag met social return](#)' concluderen we dat er ten opzichte van de meting in 2013 een stijging zichtbaar is in de resultaten; het aantal aanbestedingen waar de provincie Gelderland social return toepast neemt duidelijk toe. Het gevolg hiervan is dat meer personen met een afstand tot de arbeidsmarkt voor langere of kortere periode aan het werk zijn. Ook de

ervaringen van ondernemers met social return zijn overwegend positief. Tegelijkertijd concluderen we dat de invoering van social return binnen de gehele provinciale organisatie een lange doorlooptijd kent en dat de administratie - net als in 2013 - niet op alle vlakken een volledig zicht biedt waardoor er geen uitspraak over doelbereik kan worden gedaan.

Aanvullend op het onderzoeksrapport is een [video-presentatie](#) gemaakt met daarin een weergave van de uitkomsten van het onderzoek.

Betrokkenheid Staten en externen

Voor deze evaluatie hebben we - net als bij de nulmeting in 2013 - Statenleden benaderd om deel te nemen aan een klankbordgroep om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de vragen die PS hebben over social return. Ter voorbereiding op het onderzoeksplan voerden we een gesprek met een aantal Statenleden. Ook koppelden we bevindingen terug aan de

klankbordgroep.

Voor dit onderzoek hebben we een selectie van opdrachtnemers met een social return-verplichting gesproken. Ook hebben we gesproken met een aantal kandidaten die via social return een plek hebben verworven, deze interviews zijn als illustratie in het rapport opgenomen.

Doorwerking

Besluitvorming

De politieke behandeling van dit onderzoek heeft op het moment van het verschijnen van dit jaarverslag nog niet plaatsgevonden.

Aandacht media

Aan ons onderzoek is aandacht besteed door De Stentor en [Piano](#) (expertisecentrum aanbesteden).

Overig

De Hanzehogeschool Groningen heeft aangegeven de video-presentatie bij gelegenheid graag te willen gebruiken om uit te leggen wat social return is en wat de ervaringen van ondernemers zijn.

Capaciteit

- 3 onderzoekers van de Rekenkamer: 1003 uur in 2014 en begin 2015 voor beide provincies gezamenlijk

2.1.2 Onderzoeken 2014 Overijssel

In 2014 zijn er vier producten gepubliceerd voor provincie Overijssel, te weten: Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel (februari 2014), externe inhuur (november 2014), gemeenschappelijke regelingen (november 2014) en social return (februari 2015). Voor deze onderzoeken geven we een korte toelichting op de inhoud, betrokkenheid van de Staten en externen, doorwerking (inclusief de besluitvorming)² en capaciteit.

Voor de provincie Overijssel is de follow-up subsidies uit ons onderzoeksprogramma niet uitgevoerd. Hierover hebben wij Provinciale Staten in november 2014 geïnformeerd met een [brief](#). Tevens hebben wij hier op 4 februari 2015 in de [commissie Kwaliteit openbaar bestuur en financiën](#) een toelichting over gegeven.

² Doorwerking is een maatstaf die gebruikt wordt om in beeld te brengen in hoeverre een rekenkamerproduct (rapport, brief, video-presentatie) benut wordt in de beleidsvoering of bedrijfsvoering van de provincie. Daarvoor gaan we na of het product politiek-bestuurlijk behandeld is, of bevindingen worden overgenomen en geïmplementeerd. Daarnaast houden we bij of in de maatschappij (bijvoorbeeld via de media) aandacht geweest is voor het product (meestal een onderzoek).

Houdsterfondsenmaatschappij Overijssel (publicatie februari 2014)

Inhoud

GS dienden op 1 oktober 2013 het Statenvoorstel Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel in. PS hebben tijdens de behandeling van dit voorstel op 6 november 2013 wensen en bedenkingen geuit. Diverse fracties hebben aan de Rekenkamer gevraagd haar licht over het Statenvoorstel te laten schijnen. In februari 2014 organiseerden GS een informatiesessie over de HFO. Wij zijn hierbij aangesloten met een informatiesessie door een fondsexpert en een (met name informerend) [advies](#) over de HFO vanuit de 'blik van buiten'. Centraal hierin stond de vraag: waar moeten PS op letten bij het instellen van de fondsstructuur zoals voorgesteld met de HFO?

Betrokkenheid Staten

In het voortraject hebben wij - rondom commissievergaderingen - met diverse fracties gesproken over het aanstaande onderzoek. Daarnaast is het onderzoeksvoorstel naar Provinciale Staten gemaïld met daarbij de vraag of zij hun ideeën en wensen over het voorstel kenbaar konden maken. Tijdens de informatiesessie van GS heeft een fondsexpert namens de Rekenkamer vragen van Statenleden beantwoord.

Doorwerking

Kennisoverdracht

Het onderzoek had betrekking op een concept-Statenvoorstel (nr. PS/2013/808 Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel). Om deze reden hebben wij in het voortraject geïnvesteerd in kennisoverdracht met de betrokken ambtenaren van de provincie. In de informatiesessie door de fondsexpert stond de kennisoverdracht richting Statenleden centraal.

Besluitvorming

We hebben op basis van het concept-Statenvoorstel nr. PS/2013/808 Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel negen adviezen gegeven ten behoeve van de controlerende en kaderstellende rol van de Staten. Deze zijn meegenomen in het uiteindelijke Statenvoorstel, waarbij de Gedeputeerde Staten expliciet heeft aangegeven hoe onze adviezen zijn opgevolgd ([PS/2014/306](#), p. 17 t/m 19). PS hebben ingestemd met dit uiteindelijke voorstel. Er is geen sprake van een PS-besluit dat specifiek betrekking heeft op de adviezen die we hebben gedaan over het concept-Statenvoorstel.

Capaciteit

- Inzet van een onafhankelijk fondsexpert van Zanders Treasury and Finance Solutions, kosten: € 5.485,- (excl. btw)
- 2 onderzoekers van de Rekenkamer: 303 uur in 2013 en begin 2014

Externe inhuur Overijssel (publicatie november 2014)

Inhoud

De [Auditcommissie](#) van de provincie Overijssel vroeg ons eind 2013 een verkenning uit te voeren naar externe inhuur bij de provincie. Deze vraag kwam voort uit de bezuinigingsopgave die de provincie in 2012 heeft ingezet.

In onze [quickscan](#) concluderen we dat vanaf 2010 zowel de formatie als de totale omvang van externe inhuur en uitbesteding is afgenomen. De taakstelling om de ambtelijke organisatie te verkleinen ging tot en met 2013 niet gepaard met een toename van externe inhuur en uitbesteding. Voor de taakstelling is een periode tot 2016 uitgetrokken. We doen in de quickscan een aantal aanbevelingen aan PS. We raden hen aan te bepalen in hoeverre zij inzicht willen hebben in externe inhuur en uitbesteding en de ontwikkelingen op het gebied van externe inhuur de aankomende jaren te blijven volgen. Daarnaast bevelen we PS aan om GS te vragen organisatieveranderingen te evalueren om daadwerkelijke resultaten zoals kostenbesparing inzichtelijk te krijgen.

Betrokkenheid Staten

We spraken met de Auditcommissie van de provincie Overijssel over de gewenste onderzoeksrichting. De commissieleden vroegen we daarnaast om feedback te geven op het onderzoeksplan. Na afronding hebben we het resultaat van de quickscan besproken met de Auditcommissie.

Doorwerking

Besluitvorming

Het Presidium stelt in een [overdrachtsdocument](#) (PS-vergadering 18 februari 2015) voor om de quickscan externe inhuur over te dragen aan de nieuwe Staten met de aanbeveling om deze te betrekken bij oordeelsvorming en/of besluitvorming over dit onderwerp.

Aandacht media

Aandacht voor het onderzoek door [De Stentor](#) en [Rtv Oost](#).

Capaciteit

- 2 onderzoekers van de Rekenkamer: in totaal 704 uur in 2014

Gemeenschappelijke regelingen Overijssel (publicatie november 2014)

Inhoud

Op 23 april 2014 namen PS Overijssel in ruime meerderheid een [motie](#) aan waarin de Rekenkamer verzocht wordt om een verkennend onderzoek uit te voeren naar de keuze voor het gezamenlijk optrekken, de juridische vorm en de organisatie van gemeenschappelijke regelingen waarbij de provincie betrokken is, en het ADT in het bijzonder. Wij hebben dit opgepakt en in november 2014 een [handreiking gemeenschappelijke regelingen](#) gepubliceerd.

Het onderzoek spitte zich toe op de huidige gemeenschappelijke regelingen waarbij de provincie betrokken is, in het bijzonder ADT en RBT, en de kaders die zij daarvoor hanteert. Daarnaast hebben we met de verkenning inzicht geboden in de keuzemogelijkheden van Provinciale Staten bij de oprichting van gemeenschappelijke regelingen en daarmee PS handvatten gegeven voor de besluitvorming over toekomstige gemeenschappelijke regelingen.

De handreiking is gepresenteerd tijdens een informatiesessie aan Statenleden. Tijdens deze sessie konden Statenleden vragen stellen aan een expert op het gebied van gemeenschappelijke regelingen. Van deze sessie hebben we een [webinar](#) gemaakt.

Betrokkenheid Staten

We spraken ter voorbereiding op het onderzoekstraject met de indiener van de motie. Het concept onderzoeksplan hebben we voor feedback aan alle Statenleden voorgelegd. Na afronding van het onderzoekstraject hebben we de resultaten in een technische informatiesessie met PS besproken. Daarnaast hebben we gesproken met de griffie om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de wensen van de Staten.

Doorwerking

Afstemming

Parallel aan ons onderzoek onderzocht de Commissie van Wijzen de ontwikkelmogelijkheden voor voormalig Luchthaven Twente. Tijdens ons onderzoek hebben we met de commissie gesproken en afstemming gehad over de samenloop van de twee trajecten en de juridische aspecten van gemeenschappelijke regelingen.

Besluitvorming

Het Presidium stelt in een [overdrachtsdocument](#) (PS-vergadering 18 februari 2015) voor om de handreiking gemeenschappelijke regelingen over te dragen aan de nieuwe Staten met de aanbeveling om deze te betrekken bij oordeelsvorming en/of besluitvorming over dit thema. onderwerp.

Benutting handreiking

De handreiking wordt eveneens benut door diverse andere organisaties. Zo heeft de Raad voor het openbaar bestuur en de Raad voor de financiële verhoudingen (Rob-Rfv) de handreiking benut bij een [advies](#) over de democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden. Ook heeft de Rekenkamercommissie Enschede de handreiking opgenomen op haar [website](#) en hebben de Rekenkamers Zwolle en Kampen het gebruikt voor het onderzoek naar de Shared Service Centers (SSC).

Capaciteit

- Uitbesteding van het onderzoek aan KokxdeVoogd, kosten: € 16.100, - (excl. btw)
- 2 onderzoekers van de Rekenkamer: in totaal 211 uur in 2014

Social return Overijssel (publicatie februari 2015)

Inhoud

Gedeputeerde Staten hebben begin 2012 invulling gegeven aan het verzoek van Provinciale Staten om social return als standaard werkwijze binnen de provincie Overijssel te hanteren. Op verzoek van Provinciale Staten hebben we de toepassing van social return onderzocht. Na een [nulmeting](#) te hebben uitgevoerd in 2013 stond in 2014 de evaluatie op het onderzoeksprogramma.

In ons rapport '[Aan de slag met social return](#)' concluderen we dat er ten opzichte van de meting in 2013 een stijging zichtbaar is in de resultaten; het aantal aanbestedingen waar de provincie Overijssel social return toepast neemt duidelijk toe. Het gevolg hiervan is dat meer personen met een afstand tot de arbeidsmarkt voor langere of kortere periode aan het werk zijn. Ook de ervaringen van ondernemers met social return zijn overwegend positief.

Tegelijkertijd concluderen we dat de invoering van social return binnen de provinciale organisatie een lange doorlooptijd kent en dat de administratie - net als in 2013 - niet op alle vlakken een volledig zicht biedt. Daardoor is het niet mogelijk om aan te geven of social return wordt toegepast bij alle daarvoor in aanmerking komende aanbestedingen.

Aanvullend op het onderzoeksrapport is een [video-presentatie](#) gemaakt met daarin een weergave van de uitkomsten van het onderzoek.

Betrokkenheid Staten en externen

Voor deze evaluatie hebben we - net als bij de nulmeting in 2013 - Statenleden benaderd om deel te nemen aan een klankbordgroep om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de vragen die PS hebben over social return. Ter voorbereiding op het onderzoeksplan voor de evaluatie voerden we een gesprek met een aantal Statenleden. Ook koppelden we bevindingen terug aan de klankbordgroep.

Voor dit onderzoek hebben we een selectie van opdrachtnemers met een social return-verplichting gesproken. Ook hebben we gesproken met een aantal kandidaten die via social return een plek hebben verworven, deze interviews zijn als illustratie in het rapport opgenomen.

Doorwerking

Besluitvorming

De politieke behandeling van dit onderzoek heeft op het moment van het verschijnen van dit jaarverslag nog niet plaatsgevonden.

Aandacht media

Aan ons onderzoek is aandacht besteed op de websites van [Rtv Oost](#), [NuRegio](#) en [Pianoo](#) (expertisecentrum aanbesteden).

Overig

De Hanzehogeschool Groningen heeft aangegeven de video-presentatie bij gelegenheid graag te willen gebruiken om uit te leggen wat social return is en wat de ervaringen van ondernemers zijn.

Capaciteit

- 3 onderzoekers van de Rekenkamer: 1003 uur in 2014 en begin 2015 voor beide provincies gezamenlijk

2.2 Doorwerking eerdere onderzoeken

In de voorgaande paragraaf is bij de onderzoeken uit 2014 ingegaan op hoe de doorwerking is geweest. De doorwerking van rekenkameronderzoek wordt soms na een jaar of enkele jaren pas duidelijk. Het is voor ons niet mogelijk om de doorwerking van al onze onderzoeken tot in detail te volgen. Hieronder geven we ter illustratie drie voorbeelden van onderzoeken die in 2013 zijn uitgevoerd en die in 2014 nog doorwerking hadden.

Grondverwerving Gelderland en Overijssel

Provinciale Staten van Gelderland stelden op 28 mei 2014 de [actualisatie grondbeleid](#) vast. Hierin zijn de aanbevelingen van ons onderzoek naar de Gelderse grondverwerving uit 2013 verwerkt (p. 16).

Gedeputeerde Staten van Overijssel hebben op 8 juli 2014 besloten tot een wijziging van de mandatering van bevoegdheden voor aan- en verkopen van onroerende zaken, vanwege overheveling van taakvelden van de Eenheid Natuur en Milieu naar Project- en Programmamanagement. Dit [besluit](#) is mede genomen in navolging van een aanbeveling uit ons rapport naar de Overijsselse grondverwerving uit 2013 (p. 2).

Financieel toezicht Gelderland en Overijssel

Provinciale Staten van Gelderland hebben - naar aanleiding van onze aanbevelingen in het onderzoek naar Gelders financieel toezicht uit 2013 - Gedeputeerde Staten in de vergadering van 26 februari 2014 verzocht om jaarlijks te rapporteren over de uitkomsten van het gevoerde toezicht op begroting en meerjarenbegroting van Gelderse gemeenten. Gedeputeerde Staten hebben hier maart 2014 voor het eerst gevolg aan gegeven door een toezichtsverslag en factsheet naar Provinciale Staten te sturen. Gedeputeerde Staten van Gelderland geven in haar [Eindbalans 2011-2015](#) ook aan dat zij de periodieke informatievoorziening aan PS mede op basis van ons rapport hebben versterkt (p. 213).

Gedeputeerde Staten van Overijssel zeggen januari 2015 - naar aanleiding van een amendement bij ons rapport naar het Overijsselse financieel toezicht - in een [Statenbrief](#) toe om Provinciale Staten specifieke informatie toe te sturen.

Subsidies Overijssel

In juni 2014 geven Gedeputeerde Staten van Overijssel in een [brief](#) aan hoe het staat met de uitvoering van de aanbevelingen die wij in het onderzoek naar subsidies uit 2013 hebben gedaan. Provinciale Staten hebben naar aanleiding hiervan de *Auditcommissie* gevraagd om een advies te formuleren op de brief van GS. In september 2014 schrijft de auditcommissie PS in een [brief](#) dat GS stappen heeft gezet in de uitvoering van de aanbevelingen maar dat het nog te vroeg is om te beoordelen of GS met deze stappen op de juiste weg is. Er worden al wel enkele aandachtspunten genoemd die tot nu toe (nog) niet zichtbaar aandacht hebben gekregen:

- Openbaar subsidie- en evaluatieregister: is sinds eind 2013 beschikbaar maar de vraag is of een overzicht van uitgevoerde beleidseffect evaluaties voldoende is (onze aanbeveling is breder: niet alleen feit of geëvalueerd is maar ook op welk niveau).
- Protocol voor evaluaties geldt nu alleen voor langlopende evaluatie (langer dan 5 jaar). Vraag is of het protocol ook niet moet gaan gelden voor kortlopende subsidies.
- De laatste update van het openbaar evaluatieregister is van januari 2014. Hier dient in het licht van de aanbevelingen aandacht aan te worden besteed.

De auditcommissie laat in haar brief ook weten dat de accountant in haar accountantsverslag 2013 aandacht besteed aan subsidies.

Daarnaast heeft de accountant heeft het subsidie proces als belangrijk speerpunt bij de jaarrekeningencontrole meegekregen.

3 Andere activiteiten

Naast onderzoek zijn er nog andere activiteiten van belang voor een goede invulling van de rekenkamerfunctie. Dit zijn onder andere de oriëntatie op onderwerpen die voor onderzoek interessant kunnen zijn, de afstemming met andere rekenkamers en specifiek in 2014 was de werving van een bestuurslid en de secretaris-directeur van belang. In dit hoofdstuk komen deze activiteiten aan de orde.

3.1 Onderwerp-oriëntatie

Een belangrijk onderdeel van ons werk is de onderwerp-oriëntatie. De onderwerp-oriëntatie kent de volgende doelen:

- Kennisopbouw om een volwaardige gesprekspartner te zijn omdat we weten wat er binnen de provincies speelt.
- Zicht hebben op relevante thema's die de politiek-bestuurlijke actualiteit overstijgen, zogenoemde 'blinde vlekken' die mogelijk voor onderzoek in aanmerking komen.

De Rekenkamer bepaalt onafhankelijk welke onderzoeken zij wil uitvoeren. De ideeën voor onderzoeksonderwerpen krijgen we bijvoorbeeld uit:

- het bekijken van provinciale documenten (begrotingen, jaarverslagen, besluiten etc.);
- het volgen van het nieuws;
- het bijwonen van commissie- en Statenvergaderingen en
- het voeren van gesprekken met Statenleden.

Daarnaast hebben burgers, bedrijven, andere overheden en maatschappelijke organisaties het hele jaar door de mogelijkheid om signalen of suggesties voor onderzoeken aan te reiken. Dit kan bijvoorbeeld via onze website www.rekenkameroost.nl.

Onze onderwerp-oriëntatie en inventarisatie van onderwerpen bij fracties levert meer op dan we kunnen onderzoeken. Daarom is prioritering en selectie nodig. De Rekenkamer beoordeelt aan de hand van uitgangspunten en criteria welke

onderzoeksonderwerpen in het onderzoeksprogramma terecht komen. Belangrijke criteria zijn bijvoorbeeld: een duidelijke aanleiding en een groot maatschappelijk en financieel belang. Daarnaast is het belangrijk dat het onderzoeksonderwerp de interesse heeft van Provinciale Staten en de onderzoeksresultaten van belang zijn voor hen. Ten slotte kijken we ook of er geen andere partijen zijn die het thema onlangs hebben onderzocht of nog gaan onderzoeken.

3.2 Samenwerking met (provinciale) rekenkamers

De Rekenkamer heeft regelmatig overleg met andere rekenkamers. Dit gebeurt onder andere in de zogenaamde kringen van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissie (NVRK). De Rekenkamer Oost-Nederland neemt actief deel aan de kring Provinciale Rekenkamers en levert een van de voorzitters van de Landelijke Kenniskring (voorheen Kring Secretarissen & Onderzoekers). In de eerste kring wordt onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. De tweede kring bestaat uit secretarissen en onderzoekers uit het hele land. Zij bespreken relevante ontwikkelingen en delen kennis en ervaring. Tot slot hebben we het landelijke congres van de NVRK bijgewoond en een presentatie verzorgd over samenwerken in onderzoek.

Voor een onderzoek naar Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) hebben de provinciale Rekenkamers de mogelijkheid verkend om hier gezamenlijk in op te trekken. Dit heeft begin 2015 geleid tot een onderzoeksplan dat is opgesteld door de Noordelijke Rekenkamer, Rekenkamer Zeeland en ons. Mogelijk sluiten de Randstedelijke en de Zuidelijke Rekenkamer op een later moment nog.

Tot slot hebben we een bijdrage geleverd aan de [publicatie](#) 'Ruimte voor provinciaal beleid'. Deze bundel is geschreven voor de nieuwe Staten in 2015 en bedoeld om kennis en inzicht te delen uit verschillende uitgevoerde rekenkameronderzoeken.

3.3 Werving bestuurslid en secretaris-directeur

In 2014 stond de werving van een nieuw bestuurslid op de agenda. Dit is in overeenstemming met de afspraak met Provinciale Staten over het getrapte aftreden van het bestuur. De werving van een nieuw bestuurslid voor de Rekenkamer Oost-Nederland ligt bij Provinciale Staten. De griffies van beide provincies hebben hierin het voortouw genomen. Er is een sollicitatiecommissie samengesteld met daarin Statenleden van Gelderland en Overijssel. Michael Mekel, voorzitter van de Rekenkamer heeft als adviseur aan de sollicitatiecommissie deelgenomen.

Door het vertrek van de secretaris-directeur ontstond er ook een vacature voor deze functie. De werving hiervan is de verantwoordelijkheid van de Rekenkamer Oost-Nederland. De griffiers van beide provincies zijn betrokken bij de brievenselectie en de eerste ronde gesprekken. Zowel het bestuur als de onderzoekers zaten in de sollicitatiecommissie.

4 BBV - paragrafen

Het Jaarverslag dient volgens het BBV te bestaan uit een aantal paragrafen waarin de verantwoording is vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Voor de Rekenkamer Oost-Nederland zijn alleen de paragrafen weerstandsvermogen, financiering en bedrijfsvoering van toepassing.

4.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiele betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Rekenkamer Oost-Nederland, zijn minimaal van omvang. De Rekenkamer Oost-Nederland heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich niet voorgedaan.

In de Rekenkamer ontwerpbegrotingen vanaf 2013 is een structurele efficiencykorting opgenomen zoals door uw Staten is vastgesteld. In de jaren 2013-2015 is het budget met € 142.500 verlaagd en is geen indexatie toegepast. Daarmee heeft de Rekenkamer een bezuiniging van zo'n 18% gerealiseerd. De opgelegde taakstelling is daarmee gehaald.

In 2013 heeft dit er wel voor gezorgd dat we onze bedrijfsreserves moesten aan spreken. Door lagere personele kosten in 2014 hebben we onze bedrijfsreserve echter weer kunnen aanvullen en zitten we net iets onder de norm.

4.2 Financiering

De Rekenkamer Oost-Nederland wordt gefinancierd door de provincies Overijssel en Gelderland. Voor de Rekenkamer Oost-Nederland geldt de financiële verordening van de provincie Gelderland. Dit betekent dat we bij een positief resultaat maximaal 2% van het jaarlijkse totale budget mogen toevoegen aan de reserves en dat de maximale stand van de reserve een limiet van 5% van het jaarlijkse totale budget kent. Het resterende deel

wordt teruggestort naar de beide provincies. Als gevolg van lagere salarislasten door het vertrek is in 2014 een positief resultaat gedraaid dat geheel mag worden toegevoegd aan onze reserve (zie hoofdstuk 5).

4.3 Bedrijfsvoering

Organisatie

De Rekenkamer bestaat uit een bestuur en onderzoeksbureau. Per 1 januari 2014 is Michael Mekel aangetreden als nieuwe voorzitter van het bestuur dat in zijn totaliteit bestaat uit drie leden. Bestuursleden worden benoemd voor de periode van zes jaar met de mogelijkheid tot een eenmalige verlenging. Per 31 december 2014 is Rob de Heus afgetreden als bestuurslid en opgevolgd door Bea Vlieger. Eind 2015 zal Thoj Lucardie aftreden. Dit is overeenkomstig de afspraak met PS over het getrappt aftreden van bestuursleden.³

Het bureau van de Rekenkamer Oost-Nederland heeft een formatie van 5,6 fte en heeft ultimo 2014 een bezetting van 5,2 fte. Zie tabel 2 voor de samenstelling. De taakstelling van beide Staten heeft geleid tot een formatiereductie van in totaal 1,34 fte sinds 2012.

Tabel 2 Samenstelling formatie

Functie	Formatie in fte's	Bezetting in fte's
Onderzoekers	3,8	3,8
Management-assistent	0,8	0,4
Secretaris-directeur	1,0	1,0
Totaal	5,6	5,2

Capaciteit en inhuur

De Rekenkamer streeft naar transparantie in haar verantwoording. In tabel 3 laten we zien hoe de beschikbare onderzoekscapaciteit is ingezet. Hieruit blijkt dat we bijna 70% van de beschikbare tijd besteden aan uitvoering van het onderzoeksprogramma, nazorg bij afgeronde onderzoeken (bijvoorbeeld verzorgen presentaties, schrijven van artikelen en evaluaties) en het voorbereiden van (mogelijke) onderzoeksonderwerpen. De verschillen tussen de onderzoeken worden verklaard doordat sommige onderdelen zijn uitbesteed of dat een deel van de uren in voorgaand of volgend jaar zijn/worden gemaakt. Zo is het onderzoek Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel grotendeels in 2013 uitgevoerd.

³ Afspraak volgt uit de evaluatie van de Rekenkamer in 2013.

Tabel 3 Urenbesteding 2014

Urenbesteding	Totaal	%
Faunabeheer	991	13%
Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel	145	2%
Externe inhuur	704	9%
Platforms Onderwijs en Arbeidsmarkt	1.047	14%
Social return	578	8%
Gemeenschappelijk regeling	211	3%
Energietransitie	489	6%
Onderwerpselectie	320	4%
Natrajecten afgeronde onderzoeken	303	4%
Andere onderzoeksregulateerde activiteiten (inclusief aanwezigheid commissie- en Statenvergaderingen)	415	5%
Totaal besteed aan onderzoek	5.200	68%

Zo'n 30% van de beschikbare uren besteden we aan ondersteunende taken zoals interne projecten, werkoverleg, kennisdeling en -verwerving, management, administratie en overige activiteiten. De verhouding 30% - 70% komt overeen met andere rekenkamers en is vergelijkbaar met vorig jaar.

De eigen onderzoekscapaciteit is leidend bij de opzet en uitvoering van onderzoeken. Toch blijft het belangrijk om bij hele specifieke kennis, tijdelijk tekort aan capaciteit of als klankbord, externe deskundigheid in te huren. Voor 2013 hebben we deskundigheid ingehuurd voor de onderzoeken naar Houdstermaatschappij Fondsen Overijssel, Platforms Onderwijs en Arbeidsmarkt, Gemeenschappelijke regelingen en Energietransitie voor een totaalbedrag van bijna € 50.000, -.

Ziekteverzuim en arbeidsomstandigheden

Het ziekteverzuim bij de Rekenkamer is met 1,5% laag. De bedrijfscultuur binnen de Rekenkamer is informeel en laagdrempelig. Initiatief wordt zeer gewaardeerd evenals innovatieve ideeën. Met alle medewerkers worden gedurende het jaar personeelsgesprekken gevoerd. Er zijn enkele congressen/symposia bezocht. Investeren in de kwaliteit van de medewerkers is een cruciale factor voor het functioneren van een kennisproducerend bedrijf als de Rekenkamer. Als team hebben we deelgenomen aan een training schrijfvaardigheid. De Opleiding, vorming en trainingsplanning (OVT-planning) is echter niet gehaald door de vele personele wisselingen.

Communicatie

Net als in voorgaande jaren blijft de Rekenkamer investeren in het contact met PS. Dit doen we op meerdere manieren:

- in gesprekken met fracties over mogelijke onderwerpen voor ons onderzoeksprogramma;
- door aan het begin van een onderzoek met Statenleden van gedachten te wisselen over de opzet (bij voorkeur in klankbordgroepen);

- na de publicatie van het eindrapport een presentatie te geven over de uitkomsten en technische vragen te beantwoorden en
- uiteraard door aanwezig te zijn bij relevante PS- en commissievergaderingen.

Vanuit onze maatschappelijke betrokkenheid dragen we onze onderzoeksresultaten ook breder uit. Zo hebben we in 2014 presentaties gegeven over ons werk aan Jong Gelderland en de studievereniging van de Universiteit van Twente. In deze laatste presentatie is veel aandacht besteed aan het onderzoek naar financieel toezicht.

Daarnaast hebben we over ons onderzoek drie artikelen geschreven. Voor het vakblad *Natuur, Bos en Landschap* is dit een artikel over de rol van de provincie in het faunabeheer. Voor het *Tijdschrift voor Public Governance, Audit & Control* is dit een artikel over de doorwerking van onderzoek. En tot slot hebben we een hoofdstuk geschreven in het boek *Ruimte voor provinciaal beleid* waarin meerdere onderzoeken van rekenkamers aan de orde komen.

DEEL 2:

Jaarrekening 2014

5 Baten en lasten

In dit hoofdstuk treft u de staat van baten en lasten aan en wordt deze van een toelichting voorzien. De toelichting is conform hetgeen hierover is vastgesteld.

5.1 Staat van baten en lasten

Tabel 4 Baten en lasten 2014

	Realisatie 2013	Budget 2014	Realisatie 2014
Baten			
Bijdrage provincie Gelderland	324.253	322.415	322.415
Bijdrage provincie Overijssel	324.253	322.415	322.415
Btw compensatie	149.620	113.490	124.622
Som der baten	798.126	758.320	769.452
Lasten			
Bestuur en personeel (inclusief uitzendkrachten)	537.182	520.847	478.497
Inhuur externe deskundigheid	43.230	50.569	49.540
Huisvesting en servicekosten	40.818	41.537	43.616
Informatievoorziening	14.389	14.959	24.645
Kantoor	11.884	11.953	28.981
Overig	5.664	4.965	5.002
Betaalde btw	149.619	113.490	124.622
Som der lasten	802.787	758.320	754.904
Onverdeeld resultaat	-4.661		14.548
Toevoeging aan reserves			14.548
Onttrekking aan reserves	-4.661		
Totaal	798.126		769.452

Toelichting op de baten

De Rekenkamer Oost-Nederland wordt gefinancierd door de provincies Overijssel en Gelderland. Beide provincies dragen in gelijke delen bij zoals afgesproken in de *Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Oost-Nederland*. Voor 2014 was de bijdrage €322.415, - per provincie.

Btw-compensatie

De Rekenkamer betaalt btw over de door haar ingekochte leveringen en diensten. Op grond van de zogeheten transparantiemethode kan deze btw door de provincies geclaimd worden bij het btw-compensatiefonds. De provincies nemen dan btw-plicht over van de Rekenkamer en krijgen deze gecompenseerd via het genoemde fonds. PS Overijssel, Gelderland en de Belastingdienst hebben vooraf goedkeuring verleend aan deze werkwijze. Voor de beide provincies verloopt de btw verrekening daarmee budgetneutraal en de Rekenkamer heeft 100% beschikking over de provinciale bijdrage. Naast de bijdrage van de provincies vindt u daarom ook de btw-compensatie bij de baten. In 2014 was dit in het totaal € 124.622, - wat neerkomt op € 62.311, - per provincie.

Toelichting op de lasten

In tabel 4 worden de kosten (realisatie) afgezet tegen de begrote budgetten van 2014. De cijfers worden onder de tabel in ieder geval van een toelichting voorzien wanneer:

- er sprake is van een afwijking van 10% meer of minder ten opzichte van het budget (bij verschillen die minder bedragen dan € 500, - wordt geen toelichting gegeven);
- of wanneer de afwijking meer is dan € 50.000, -.

Alle gerealiseerde bedragen zijn exclusief btw. De btw is apart gespecificeerd.

Bestuur en personeel

De Rekenkamer heeft in 2014 te maken gehad met capaciteitsproblemen door het vertrek van de secretaris-directeur en een onderzoeker. Dit is deels opgevangen door de inzet van flexibel personeel (uitzendkrachten) maar kon voor een ander deel niet tijdelijk ingevuld worden. Dit brengt naast lagere salaris-, reis- en verblijfskosten ook lagere opleidingskosten met zich mee omdat het zittend personeel zich ingezet voor de realisatie van het onderzoeksprogramma en nauwelijks een opleiding heeft kunnen volgen.

Informatievoorziening

De hogere kosten bij de informatie voorziening worden veroorzaakt door het onderhoud van computerapparatuur. Ondanks de verlaging in de kosten van de lease- en onderhoudscontracten van de printer blijkt het in bedrijf houden van hard- en software structureel hoger te liggen dan begroot. Er is een groter beroep gedaan op de ICT-dienstverlening waardoor eerder dan voorzien een nieuwe bundel met servicetickets moest worden aangeschaft. Een groot deel van deze bundel wordt benut in 2015.

Kantoor

De Rekenkamer is in 2014 begonnen met een geleidelijke vervanging van het meubilair. De vervangingsuitgaven zijn ondergebracht in de rubriek kantoor en dat veroorzaakt de hogere kosten.

Onverdeeld Resultaat

Bedrijfsreserve (overschot/tekort)

Zoals al genoemd heeft de Rekenkamer in 2014 te kampen gehad met capaciteitstekorten. Hierdoor is er sprake van overschot dat de Rekenkamer niet heeft kunnen besteden aan onderzoeken. De Rekenkamer gebruikt dit overschot om haar reserves aan te vullen. Met deze toevoeging blijven we binnen de normen van de provincie Gelderland: maximaal 2% van het jaarlijkse totale budget voor de apparaatskosten mag toegevoegd worden aan de reserves. De maximale stand van de reserve heeft een limiet van 5% van het jaarlijkse totale budget voor apparaatskosten. Een overschot boven deze normen vloeit terug naar de deelnemende partijen.

5.2 Wet Normering topinkomens

In het kader van de Wet normering topinkomens (WNT) dienen de beloningen van topfunctionarissen binnen de Rekenkamer Oost-Nederland toegelicht te worden. De topfunctionarissen betreffen de voorzitter en de secretaris-directeur. In het hierna volgende overzicht zijn de beloningen van de topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen weergegeven. De bezoldigingen liggen beneden de geldende norm voor de publieke sector.

Tabel 5 Overzicht beloningen topfunctionarissen Rekenkamer Oost-Nederland in 2014

	M. Mekel	C. Bruggink	S. Mathijssen
Functie	Voorzitter	Secretaris-directeur	Secretaris-directeur
Beloning (a)	€ 14.250	€ 43.235	€ 16.410
Werkgeverslasten exclusief loonheffing	€ 1.020	€ 11.810	€ 4.320
Belastbare vaste en variabele onkosten vergoeding: dienstreizen (b)	€ 1.420	€ 1.415	€ 60
Werkgeversdeel voorziening en t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	-	€ 8.260	€ 2.780
Aanvang benoeming / dienstverband in boekjaar	1 januari	-	15 oktober
Einde benoeming / dienstverband in boekjaar	-	3 juni	-
Omvang dienstverband	n.v.t.	1,0 fte	1,0 fte

a. Bruto beloning inclusief vakantietoeslag en eindejaarsuitkering.

b. Hoogte reisvergoedingen blijven beneden vrijstellingsbedrag.

Naast de in tabel 5 vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2014 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2014 geen ontsluitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

6 Balans

In dit hoofdstuk treft u de balans aan en wordt deze voorzien van toelichting.

Tabel 6 Balans per 31 december

Activa	2014	2013	Passiva	2014	2013
BNG	111.029	148.843	Crediteuren	113.352	195.681
Postbank	2.816	5.450	Transitoria	9.655	13.894
Transitoria	31.408	45.354	Onverdeeld resultaat	14.548	-4.662
Debiteuren	15.653	33.279	Bedrijfsreserve	23.351	28.013
Totaal	160.907	232.926	Totaal	160.907	232.926

31

Jaarstukken 2014

Crediteuren (passiva)

Het gaat voornamelijk om de personeelskosten van het vierde kwartaal die nog betaald moeten worden aan de provincie Gelderland.

Transitoria (passiva)

De nog te betalen kosten zijn lager dan in 2013 omdat de meeste onderzoeken uit het onderzoeksprogramma 2014 in dat jaar zijn afgerond en de bijbehorende kosten daarom in 2014 konden worden geboekt.

Transitoria (activa)

Het gaat om nog te ontvangen bedragen waarvan de teruggave over het vierde kwartaal van de btw van de beide provincies het meest substantieel zijn.

Onverdeelde resultaat

Deze post is gelijk aan het resultaat van de staat van baten en lasten.

Bedrijfsreserve

De bedrijfsreserve is conform de richtlijnen van de provincie Gelderland. De bedrijfsreserve is bedoeld voor onvoorziene risico's, de aanschaf van computerapparatuur, telefonie en meubilair en extra onderzoekgerelateerde activiteiten voor zover daar in de exploitatie geen ruimte voor is.

7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft en de achterliggende financiële verordeningen van de provincie Gelderland. Deze voorschriften en verordeningen zijn eveneens van toepassing op de Rekenkamer Oost-Nederland. In dit hoofdstuk staan de gehanteerde grondslagen van waardering van resultaatbepaling.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

In de jaarrekening is onderscheid gemaakt tussen algemene en specifieke grondslagen van waardering en resultaatbepaling. De specifieke grondslagen betreffen enerzijds grondslagen zoals opgenomen in de 'Financiële verordening Gelderland 2003' (vastgesteld door Provinciale Staten) en de 'Uitvoeringsregeling Financiële Verordening Gelderland 2003' (nadere uitwerking van de financiële verordening door Gedeputeerde Staten). Anderzijds betreft het grondslagen die niet als zodanig zijn vastgelegd, maar de afgelopen jaren volgens de bestendige gedragslijn zijn gehanteerd.

Algemene uitgangspunten

De begrotingscijfers bestaan uit de primaire begroting en alle door het bestuur van de Rekenkamer Oost-Nederland goedgekeurde begrotingswijzigingen betreffende het verslagjaar.

Het stelsel van baten en lasten is van toepassing. Baten en lasten worden tot het brutobedrag verantwoord. Onder baten en lasten vallen ook de over het eigen vermogen berekende bespaarde rente.

De jaarrekening geeft, volgens normen die voor de provincie en dientengevolge voor de Rekenkamer Oost-Nederland als aanvaardbaar worden beschouwd, een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten.

De jaarrekening en de toelichtingen geven getrouw, duidelijk en stelselmatig de baten en lasten van het begrotingsjaar, evenals het saldo ervan weer. De jaarrekening geeft tevens een getrouw, duidelijk en stelselmatig inzicht in de financiële positie aan het einde van het begrotingsjaar.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar.

Activa

Vaste activa

Alle vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Materiële vaste activa met economisch nut

Alle investeringen met een economisch nut - dit zijn verhandelbare dan wel middelen genererende investeringen - worden geactiveerd, tenzij sprake is van een ideaalcomplex.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Specifieke grondslagen

Investerings, waardering activa en afschrijving.

Financiële verordening Gelderland 2003

De provincie Gelderland hanteert de volgende afschrijvingstermijnen voor investeringen met een economisch nut:

- geactiveerde kosten van agio en disagio: 5 jaar;
- bedrijfsgebouwen: 40 jaar;
- renovatie, restauratie en aankoop bedrijfsgebouwen: 20 jaar;
- veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties en kantoormeubilair: 10 jaar;
- zware transportmiddelen, aanhangwagens, personenauto's, lichte motorvoertuigen en technische hulpmiddelen: 5 jaar;
- automatiseringsapparatuur en -programmatuur: 3 jaar;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden: 15 jaar.

35

Jaarstukken 2014

Op gronden en terrein wordt niet afgeschreven. Kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. De materiële vaste activa met economisch nut met een verkrijgingsprijs lager dan € 25.000, - worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen die altijd worden geactiveerd.

Uitvoeringsregeling Financiële Verordening Gelderland 2003

Activa worden annuïteitsgewijs afgeschreven.

Op nieuwe activa wordt afgeschreven als op 30 juni van het jaar meer dan de helft van het begrote bedrag voor het nieuwe activum is uitgegeven. Het daaraan gerelateerde afschrijvingsbedrag wordt gebaseerd op:

- de begrote investering als nog niet het gehele begrote bedrag is uitgegeven;
- de werkelijke investering als geen bedragen meer worden uitgegeven.

De uitgaven tot en met 30 juni worden op 1 juli vastgesteld.

Rente

Bestendige gedragslijn

De jaarlijkse rente is berekend volgens de renteomslagmethodiek. De systematiek van renteomslag is als volgt. De rente die wordt omgeslagen betreft rente van opgenomen langlopende geldleningen, de toevoeging van rente of inflatiecorrectie aan reserves en voorzieningen (bespaarde rente) en de rente over het financieringstekort.

Alle reserves en voorzieningen krijgen een inflatiecorrectie teneinde de geplande activiteiten te kunnen blijven realiseren. Over het totaal aan reserves en voorzieningen wordt een rentevergoeding berekend tegen een rentepercentage dat gebaseerd is op de kapitaalmarktrentes van het afgelopen jaar. Het verschil tussen deze rentevergoeding en de inflatiecorrectie wordt toegevoegd aan de reserve 'Egalisatiefonds reserves en voorzieningen'.

De rente over het financieringsstekort betreft een renteberekening over het verschil tussen de stand van de bestemmingsreserves en de boekwaarde van de vaste activa. Dit verschil wordt vervolgens vermenigvuldigd met een rentepercentage - afgeleid van geldmarktrentes - en geeft het rentebedrag.

Over een beperkt aantal reserves en voorzieningen zijn specifieke voorschriften voor rentetoerekening bepaald door het Rijk c.q. de Europese Commissie. Het verschil met de toegerekende inflatiecorrectie wordt gecorrigeerd op de overrente die is toegerekend aan het 'Egalisatiefonds reserves en voorzieningen'.

De som van bovenstaande drie elementen (rente langlopende geldleningen, bespaarde rente en rente financieringsstekort) wordt omgeslagen over de vaste activa. Vervolgens komt deze rente ten laste van functies, kostenplaatsen en activa.

Met de op balansdatum lopende rente van opgenomen en verstrekte langlopende geldleningen is rekening gehouden.

DEEL 3:

Overig

8 Overige gegevens

In dit hoofdstuk is de verklaring van de accountant bij de jaarrekening 2014 van de Rekenkamer opgenomen. Wijzigingen in accountantswetgeving hebben geleid tot een aanpassing van de accountantsverklaring die nu controleverklaring wordt genoemd. Vervolgens is in de tweede paragraaf een voorstel voor resultaatbestemming beschreven.

8.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

38

Aan: het bestuur van de Rekenkamer Oost-Nederland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de op pagina 27 tot en met 36 opgenomen jaarrekening 2014 van Rekenkamer Oost Nederland te Deventer gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Rekenkamer Oost Nederland is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven, en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balans-mutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting, en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen en provinciale verordeningen zoals door de Provincie Gelderland in het Statenbesluit PS2004-907 is bevestigd.

Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva,

zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 217, tweede lid van de Provinciewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole provincies en gemeente.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zij, maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de Rekenkamer Oost Nederland. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de Rekenkamer Oost Nederland heeft gemaakt, en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% van de totale lasten. Deze goedkeuringstolerantie is door de Provinciale Staten Gelderland in haar vergadering van 26 januari 2005 vastgesteld.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de Rekenkamer Oost Nederland een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balans-mutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met

de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder provinciale verordeningen.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 217 lid 3 onder d Provinciewet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Almelo, 7 april 2015

Eshuis Registeraccountants B.V.

drs. M.H.W. Schaepers RA

8.2 Voorstel voor resultaatbestemming

Het rekeningresultaat 2014 voor resultaatbestemming heeft een positief resultaat van € 14.548. Het bestuur van de Rekenkamer stelt voor het rekeningresultaat ten bate te brengen van de bedrijfsreserve van de Rekenkamer.

Bijlagen

Bijlage 1:

Toelichting posten jaarrekening

Onder de jaarrekeningposten worden de volgende onderdelen gevat:

	Onderdelen
Bestuur en personeel	Bestuursvergoedingen en -kosten; Salarissen vast personeel (inclusief sociale lasten/premies, secundaire arbeidsvoorwaarden, eenmalige toeslagen, overwerk en gratificaties); Reiskosten (dienstreizen en woon-werkverkeer) en verblijfskosten; Opleidingen, cursussen en seminars; Uitzendkrachten.
Externe deskundigheid	Inhuur specifieke deskundigheid en uitbesteding onderzoeken.
Huisvesting	Huur, onroerendezaakbelasting, energielasten (gas, water en licht), verzekeringen, schoonmaakkosten, beveiliging, onderhoudskosten en telefoonkosten.
Informatievoorziening	Onderhoud computer apparatuur, aanschaf ICT en telefonie, extern drukwerk, boeken en contributie.
Kantoor	Kantoorbenodigdheden, kantoormeubilair, uitbesteding financiële administratie en jaarrekeningencontrole door accountant.